

Ciklus tematskih objava – OPG hrvatskih branitelja u doba korone -6- Pomoć obiteljima na selu

15. prosinca 2021. Antun Brađašević

I bez obzira što je pandemija koronavirusa postavila neke nove standarde i u komunikaciji i u poslovičnom ophođenju, donijela je i nove vrijednosti, ili je podsjetila na vrijednosti koje su u našim krajevima uvijek opstojale. Tako je unazad nekoliko godina pokrenut projekt simbolično nazvan Pametno selo. Projekt je pokrenut kada su i europski fondovi pružili priliku za financiranje oživljavanja sela na području Europske unije. Hrvatska je prihvatila taj projekt kao izlaz iz sve većeg trenda iseljavanja i napuštanja mladih iz takvih sredina u potrazi za boljim i sigurnijim životom. Bilo je to i nagovještaj da uvođenjem koncepta Pametnih sela i Hrvatska može preokrenuti demografske trendove i učiniti ruralna područja atraktivnima za život, osobito mladih obitelji i ugodnim mjestom življenja.

Koncept Pametnih sela predvidio je osuvremenje ruralnih područja, korištenje modernih tehnologija, umrežavanje, inovativnost na svim područjima važnim za život, te digitalizaciju sustava. U više je navrata isticano kako je život na selu kvalitetniji, mirniji, bez buke, opasnosti koje 'prijetu' u velikim urbanim sredinama, a kao prednost uvijek se ističe i čisti okoliš. Korištenje suvremenih digitalnih alata, kvalitetna dostupnost internetu, bolja prometna povezanost kao i

mogućnosti za rad u takvim sredinama su ono na čemu će se bazirati ostanak većeg broja mladih obitelji, ali i privlačenje novih žitelja jer uz dobru infrastrukturu ljudi bi mogli kvalitetnije živjeti u manjim sredinama. Za ovaj koncept pametnih sela zalaže se i ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Nataša Tramišak, koja s posebnim osvrtom govori da je takve alate i koncepte moguće koristiti i za obnovu Banovine, stradale i u Domovinskom ratu te u strahovitim potresima unazad godinu dana. Postavljeni su i novi rokovi za primjenu i realizaciju planova, pa se tako spominje razdoblje od 2021. do 2027. godine za ulaganja i povlačenje sredstava iz fondova Europske unije za realizaciju projekata.

Dio lokalnih zajednica već je započeo sa pilot projektima koncepta pametnih sela. Najzainteresiranijima su se pokazale male općine u Slavoniji, Dalmaciji, a s projektima su krenule i općine u Licičko-senjskoj županiji. S tim u vezi velike su dobrobiti i za obiteljska poljoprivredna gospodarstva hrvatskih branitelja, koja su, unatoč krizi i pandemiji, koja već je dvije godine obustavila normalno življenje, odlučila ostati i opstati pa čak i uložiti dodanu vrijednost svojim boravkom i radom na inače vrlo nezahvalnom, ali poljoprivredno vrlo kvalitetnom terenu.

U ovim novim okolnostima ponovo je postalo jasno da, kao što kaže ona 'stara narodna' – selo može živjeti bez grada, ali grad bez sela ne može. Kako bi potkrijepili ovu tezu, treba se samo podsjetiti da je u najteže razdoblje pandemije bilo nužno osigurati sebi i svojoj obitelji hranu. I opet dolazimo do izvrsne misli jednog hrvatskog branitelja, kojega smo, u svibnju sreli na zagrebačkom Jarunu, na improviziranom 'sajmu' braniteljskih zadruga i koji nam je, na pitanje kako je OPG-ovcima u ovo doba korone rekao, kako je njima super, jer 'sada više nitko ne pita što će novoga obući, nego što će pojesti'. Branitelji koji su nakon razvojačenja odlučili pokrenuti poljoprivredna gospodarstva, ponajbolje su znali da vrijednost 'leži' upravo u zemlji, na zemlji za koju su se 90-tih godina prošlog stoljeća krenuli i boriti s puškom u ruci. Razvojačeni hrvatski branitelji vjerojatno su među prvima shvatili vrijednost obogaćivanja ruralnih prostora. Iako je poznato da je Slavonija, od pamtivjeka poznata kao bogata žitnica i zbog kvalitetne zemlje, plodnog tla, vrijednih ruku koji su obrađivali svoja polja i živjeli od njih, u današnje vrijeme slavonska sela se prazne, mlade generacije odlaze iz zemlje u potrazi za boljim, kvalitetnijim životom i to ne zato što će im negdje drugdje biti znatno bolje, nego radi osjećaja da će im ono što rade biti na pravi način valorizirano. Stoga koncept Pametnih sela, koja će se oslanjati i na čisti okoliš, zdravu i nezagađenu zemlju, te znanje i iskustvo u uzgoju i pripremi namirnica, mogla bi biti trajni projekt zamašnjak i pokretač revitalizacije hrvatskih ruralnih krajeva. No, većina hrvatskih branitelja općovaca smatra da bi ih država trebala ponajprije zaštititi od nelojalne konkurencije koju nameću uvozni lobiji. Jer u takvim okolnostima i poljoprivrednici i razni drugi poduzetnici dovedeni su u neravnotežan položaj u odnosu na konkurenciju. I tako, umjesto da žive i privređuju od svoga mukotrpnog rada, na tržište ne mogu plasirati svoje proizvode, koji na sajmovima i izložbama

izlagača uredno bilježe najbolje rezultate, I onda kada njihova država ne cijeni i ne vrednuje uspjeh koji postižu, razočarano odlaze iz države ne bi li drugdje pronašli sreći i gdje će njihov uspjeh na ispravan način cijiniti. I čini se kako su i tu pomalo zakinuti jer strahuju da i dobri zakoni i dobre ideje i obećanja ostaju samo 'mrtvo slovo' na papiru.

Autorica: Snježana Dukić

Ovaj ciklus objava novinarskih radova omogućen je inicijativom Agencije za elektroničke medije koja je pokrenula projekt poticanja novinarske izvrsnosti dodjelom bespovratnih sredstava novinarima/novinarkama za novinarske radove i istraživanja na teme koje su od javnog interesa iz područja kulture, zdravstva, lokalnih tema, ekumenizma i religije, ljudskih prava, položaja žena u društvu, tema od interesa za manjine u društvu, djece i mladih, obrazovanja, sporta, gospodarstva, međunarodnih odnosa i Europske unije.

Objava je na LINKU:

<https://domoljubniradio.hr/2021/12/15/ciklus-tematskih-objava-opg-hrvatskih-branitelja-u-doba-korone-6-pomoc-obiteljima-na-selu/>